

Маріупольський
державний
університет

**ІННОВАЦІЇ
В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ, ПЕРСПЕКТИВИ, ШЛЯХИ ЗАГРОВАДЖЕННЯ У
ПРАКТИКУ**

**Збірник матеріалів
III Всеукраїнської науково-практичної конференції**

Київ - 2024

Інновації в дошкільній освіті: теорія, перспективи, шляхи запровадження у практику: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 березня 2024 року / за заг. ред. Ю.О.Демидова. Маріуполь: МДУ, 2024. 207 с.

Редакційна колегія:

- Голова** – Микола ТРОФИМЕНКО, ректор МДУ, кандидат політичних наук, професор;
- Заступник голови** – Олена БУЛАТОВА, перший проректор МДУ, доктор економічних наук, професор;
- Члени оргкомітету:**
- Юлія ДЕМИДОВА, завідувач кафедри дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент;
  - Катерина КРУТІЙ, доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти;
  - Ольга ФУНТИКОВА, доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти;
  - Світлана МАКАРЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти;
  - Оксана ПОПОВСЬКА, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти;
  - Вікторія ЯЙЛЕНКО, старший викладач кафедри дошкільної освіти;
  - Ірина ДЕСНОВА, в. о. завідувача кафедри практичної психології, кандидат педагогічних наук, доцент;
  - Оксана ГОЛЮК, завідувач кафедри педагогіки та освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

Рекомендовано до друку Вченою радою психолого-педагогічного факультету
Маріупольського державного університету
(протокол № 10 від 28 березня 2024 року)

Статті публікуються в авторській редакції

© Колектив авторів, 2024

© Кафедра дошкільної освіти МДУ, 2024

Отже, враховуючи, що готовність до школи є багатофункціональним явищем, що охоплює безліч параметрів, можна зробити висновок, що адаптація першокласників буде більш ефективною, якщо у дітей буде сформовано високий рівень готовності. Саме сформованість академічних умінь, навичок, саморегуляції та вмотивованість першокласників, а також підтримка мікросередовища дитини є ґрунтовним чинником високого рівня адаптації до навчання у школі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стасюк Л., Добринюк Л. Готовність дитини до школи. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2017. № 1(350).
2. Тестова І., Білоусова Н. Проблема готовності дитини до школи. Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. 2017. №2. С.47-49.
3. Bates A. Readiness for School, Time and Ethics in Educational Practice. Studies in Philosophy and Education. 2019. No 38. P.411-426.
4. Fyfe L., Sample P. L., Lewis A., Rattenborg K., Bundy A. C. Entering Kindergarten After Years of Play: A Cross-Case Analysis of School Readiness Following Play-Based Education. Early Childhood Education Journal. 2024. No 52. P. 167-179
5. Imai-Matsumura K., Schultz D. Development of the START Program for Academic Readiness and Its Impact on Behavioral Self-regulation in Japanese Kindergarteners. Early Childhood Education Journal. 2022. No 50. P. 855-866.
6. Jose K., Banks S., Hansen E., Jones R. Parental Perspectives on Children's School Readiness: An Ethnographic Study. Early Childhood Education Journal. 2022. No 50. P. 21-31.

Кузьмич М.В.,

здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти,
освітня програма «Практична психологія»

Маріупольський державний університет, м. Київ

Науковий керівник

Крутій К. Л.,

д. пед. наук, професорка,

професорка кафедри дошкільної освіти

Маріупольський державний університет, м. Київ

ПСИХОТРАВМУВАЛЬНІ НАСЛІДКИ ПОДРУЖЬОГО КОНФЛІКТУ

Конфлікти в сім'ї створюють психотравмувальну атмосферу, що призводить до розвитку негативних змін особистості у партнерів в подружжі.

У конфліктній сім'ї закріплюється негативний підхід до спілкування, зникає віра у можливість теплих взаємин між партнерами, і часто виникають психологічні травми, що проявляються у вигляді повного незадоволення від сімейного життя; тривоги, пов'язаної зі станом сімейних відносин; напруженості на нервово-психічному рівні; почутті провини [7, с. 229].

Сімейна тривога, викликана значними конфліктами в сім'ї, часто виявляється через серйозні психотравмувальні переживання та нервово-психічну напругу. Ця напруга може виникати з таких причин:

створення партнером постійного психологічного тиску або безнадійної ситуації: партнер може створювати надмірний тиск або важку, а іноді навіть безнадійну ситуацію, що викликає тривогу та стрес;

перешкоди для вираження важливих почуттів та задоволення потреб партнера: часті конфлікти можуть перешкоджати вираженню важливих почуттів і задоволенню основних потреб партнера, що також призводить до стресу та напруги;

стимулювання постійного внутрішнього конфлікту в чоловіка: постійні конфлікти можуть створювати внутрішні розбіжності між потребами, цінностями та внутрішніми переконаннями, що викликає додаткову напругу та тривогу.

Так, М. Лукашевич описує можливі позитивні наслідки конфліктів, які існують:

під час конфлікту один із партнерів може дізнатися щось нове або краще зрозуміти погляди або почуття іншого;

напруга може зменшитися через відкрите висловлення скарг, претензій та емоцій, що допомагає розслабитися та знизити рівень роздратування;

конфлікт може привести до покращення взаєморозуміння та підвищення рівня близькості між партнерами. Внаслідок цього вони можуть почувати себе більш залежними один від одного та здатними краще оцінювати погляди та почуття партнера;

Конфлікт може виявитись сприятливим для вирішення проблеми, оскільки сторони можуть піти на взаємні поступки, а також проаналізувати та обговорити подальші кроки для подолання конфлікту [4, с. 69].

Коли подружжя перетворює конфлікт з руйнівного на продуктивний, вони не лише нівелюють розбіжності та причини, що призвели до нього, але й піднімають свої відносини на новий рівень. Взаємодовіра між ними зростає, вони стають ближчими духовно і краще розуміють одне одного. У підсумку, подружжя пара збагачується безцінним досвідом, який має велике значення для їхнього майбутнього сімейного життя [2, с. 97].

Вирішення конфлікту означає процес пошуку розв'язання проблеми, що задовольнило б усіх учасників конфлікту.

Існують два види вирішення конфлікту:

Повне вирішення конфлікту: це відбувається, коли вдається усунути всі причини конфлікту та вирішити об'єкт суперечки.

Неповне вирішення конфлікту: у цьому випадку можуть залишатися незадоволеність або невирішені аспекти конфлікту, навіть якщо деякі причини або об'єкт конфлікту були вирішені.

Якщо конфлікт вирішується неповністю, це означає, що не всі причини його виникнення були усунені. Таке неповне вирішення конфлікту може

розглядатися як проміжний етап на шляху до повного вирішення конфліктної ситуації [5, с. 119].

Існують різноманітні технології вирішення подружніх конфліктів, які складається з взаємопов'язаних дій, що відповідають певним стандартам поведінки. Ці дії спрямовані на уникнення конфліктних ситуацій та їх вирішення.

Першим кроком, який створює передумови для вирішення конфлікту, є вміння визначити справжні причини конфлікту. Важливо враховувати, що справжня причина конфлікту часто прихована [3, с. 12].

Завдання сторін конфлікту полягає у тому, щоб знайти справжній корінь проблеми. Без сумніву, це може бути складно без певного розуміння свого партнера.

Якщо причина конфлікту визначена правильно, сама ситуація стає більш зрозумілою. Це в свою чергу, допомагає знайти шляхи вирішення конфлікту. Аналіз ситуації, коли конфлікт майже готовий вибухнути, може сприяти перенаправленню його в конструктивне русло, виявленню шляхів вирішення або взагалі запобіганню його виникненню.

Здатність особистості дотримуватись принципів соціальної дистанції є ефективним способом запобігання сімейним конфліктам, а також іншим формам конфліктів. Зазначене сприяє встановленню взаємозв'язку між партнерами та уникненню багатьох конфліктів.

Ще одним ефективним методом уникнення сімейних конфліктів є дотримання правила різноманітності. Різноманітність інтересів молодої пари допомагає знаходити спільні точки між їхніми захопленнями. Чим більше спільних інтересів, тим більше можливостей для співпраці і менше ймовірності конфліктів. У випадку, якщо інтереси пари обмежені, це може спричинити багато передбачуваних конфліктів.

Отже, збереження психологічної незалежності кожного партнера від іншого може запобігти сімейним конфліктам. Для цього необхідно постійно адаптувати відносини, шукати виходи з різних складних ситуацій [1, с. 21].

Є ще один спосіб вирішення подружніх конфліктів, а саме ухиляння від конфліктної ситуації. Однак цей підхід не завжди є ефективним.

Науковці називають також і метод згладжування конфлікту. За допомогою згладжування конфлікту можна його нейтралізувати. Партнери мають бути готові співпрацювати один з одним.

Отже, конфлікт — це розбіжності між двома або більше людьми, які виникають під час спроби вирішення певної проблеми, що має значення для сторін конфлікту.

Існують два типи конфліктів: відкритий та прихований.

Сімейний конфлікт це суперечки між членами сім'ї на основі зіткнення протилежних мотивів та поглядів.

Молоді сім'ї, особливо у перші роки подружнього життя, дуже чутливі до конфліктів. Зазвичай конфлікт спричинений не однією причиною, а накопиченням декількох.

Найбільш поширеними причинами сімейних конфліктів є такі:
індивідуально-психологічні (відмінності в здоров'ї, сексуальні та психологічні розлади);
соціально-психологічні (міжрелігійні конфлікти, пов'язані з управлінням та розподілом сімейних фінансів);
фонові чинники (соціально-політичні та економічні аспекти, що впливають на цінності подружжя, рівень життя та фінансове становище сім'ї);
морально-психологічні причини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеевко Т.Ф. Концептуалізація соціально-педагогічних основ сучасного сімейного виховання : автореф. дис. ... д-ра. пед. наук [спец.] 13.00.05 «Соціальна педагогіка», 13.00.07 «Теорія і методика виховання»/ Алексеевко Тетяна Федорівна; Інститут проблем виховання Національної академії педагогічних наук України.. Київ, 2017. 46 с.
2. Корж І. А., Романова Н. Ф. Сім'я як об'єкт соціальної роботи. Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – К.: 2015. С. 97.
3. Косарева О. І. Педагогічні умови формування гармонійних взаємин батьків з дітьми старшого дошкільного віку: дис... канд. пед. наук: 13.00.08 / Косарева Оксана Іванівна ; Рівненський держ. гуманітарний ун-т. - Рівне, 2006. 251 с.
4. Мягер В. К., Мішина Т. М. Сімейна психотерапія: керівництво з психотерапії. Л. : Медицина, 2010. С. 119.
5. Семьонкіна І. А. Подружжя дезадаптація при порушенні функцій сім'ї та її психологічна корекція: Автореф. дис... канд. психолог. наук. К., 2001. 16 с.
6. Сингаївська І. В., Ткач В. В., Ткач Р. М. Методи юнгіанського аналізу в розв'язанні внутрішнього конфлікту особистості (на прикладі роботи з пошуком сенсу життя). Правничий вісник Університету «КРОК». 2016. Вип. 24. С. 229–234.